

~ Пролог ~

Я не називатиму свого прізвища: вимовити його нереально, не мине й п'яти хвилин, як ви його забудете. Волю подати свій псевдонім, ним я підписую детективи, які пишу і які дають мені змогу жити: Тімоті Фішер. *Фішер*, Риболов — гарно звучить і легко запам'ятовується, до того ж відображає моє ремесло романіста, яке, зрештою, полягає у ловінні креативних ідей.

Я також не буду розводитись про мій фізичний вигляд. Він настільки банальний, що навіть докладний опис мого середнього зросту, звичайнісінького силуету, каштанового волосся чи карих очей нічим тут не зарадить; якщо найближчим часом нам випаде зустрітись на вулиці, ви мене не впізнаєте.

Мій інтелект не виходить за межі пересічного. До речі, я досяг середніх результатів при середньому рівні навчання у середньостатистичному американському місті. На сьогодні мої романи мають дуже посередній успіх, хоча щодо їхньої якості в мене немає жодних сумнівів. Для успіху, безумовно, потрібно зловити шанс, щоб стати людиною, яка перевершує пересічний рівень: бути дуже вродливим або виглядати так, щоб усі

озиралися, чи мати фізіономію, яку одразу помічають і запам'ятовують; висловлюватися настільки красномовно, щоб вас хотіли слухати, або відзначатись дотепністю, яка притягує душі всіх, що прагнуть гарного настрою.

Не скажу, що я цілком позбавлений цих якостей, але вони присутні у звичайній дозі. Посередній.

Натомість незвичним у мені є досвід, що його я набув. Цей досвід не залишить байдужим нікого з тих, хто (як досі і я) вважає, що його життя якщо не непримітне, то банальне, і покаже їм, що в реальності світ приховує речі, які годі й запідозрити; речі, які можуть вигулькнути з нашого буденного сьогодення; так колись дивом здавалося проявлення образів на папері, який фотографи занурювали у срібну ванну; речей, які змушують побачити життя таким, яким воно є насправді, — надзвичайним.

Чикаго, Іллінойс

Нічний вітер дув між хмарочосами, і, хоча й невловимий і невидимий, був усе-таки відчутний, і можна було нарікати на його прохолоду за кілька днів до настання весни. Клієнтів на терасі *Kitchen American Bistro* було небагато: очікуючи вечерю, вони воліли перехилити чарчину всередині. Лише кілька завзятих курців кинули виклик холодові, захопивши простору терасу на березі каналу, у самісінькому центрі міста, навпроти лісу освітлених веж.

Напередодні тисячі мешканців заповнили всю набережну, залюбки милуючись поверхнею річки, яку влада, як і щороку, на честь містян-ірландців забарвила флуоресцентним зеленим кольором з нагоди Дня святого Патрика.

Чоловік, який самотньо сидів за столиком, не кури́в. Та й склянки, яку офіціант поставив перед ним пів години тому, не торкався. Він — стягнуте в кінський хвіст волосся середньої довжини, насунута аж на брови коричнева кепка, невиразний погляд за задимленими скельцями в бежевій оправі — сидів перед ввімкненим ноутбуком і зосереджено спостерігав за тим, що діялося на

протилежаю березі річки. Поліцейські перекрили всі вулиці, долинали підсилені гучномовцем накази про евакуацію, час від часу їх перекривало різке виття сирен. Потужні прожектори обмалювали сталеві-скляні стіни веж, подаючи сигнал тривоги тим, імовірно, глухуватим, яких не насторожив увесь той гармидер. Порожніми вулицями бігли люди — перевантажені працею бюджетники, — яких з робочих місць, де вони засиділись допізна, зірвало тільки ревіння поліцейських закликів. Дехто безладно розмахував руками, решта чимдуж тікала.

— Погляньте! Дим! — вигукнув один із клієнтів на терасі.

— Господи! — прошепотіла жінка десь неподалік.

Чоловік натиснув кілька кнопок на клавіатурі, трохи почекав і повільно опустив кришку свого комп'ютера, потім засунув його в сумку, далі пильно дивлячись на те, що відбувалося.

Стало видно густий чорний дим, що здіймався з вежі на протилежаю березі трохи лівіше. Полум'я, що горіло всередині, ще не вийшло назовні. Пожежники зусібіч спрямовували на будівлю струмені води.

Звідусіль лунали крики.

Клієнти з вигуками вийшли з ресторану на терасу, дехто закликав повернутись у сховок.

Чоловік навіть не ворухнувся.

Несподівано почувся схожий на грім гул, спершу ледве вловимий, далі виразніший; здавалося, що цей глухий звук виходить із черева землі. Виникло відчуття, що вежа злегка завібрувала. Тремтіння посилилось і поширилося на поверхи, немов зловісна хвиля.

Нічну тишу розірвали крики вдалині, їх підхоплювали щораз ближче. Раптом сотні людей залентували й кинулися геть, тікаючи з прилеглої до вежі території. Клієнти на терасі наче заніміли й завмерли, а тоді дехто закричав.

Хмарочос звалився сам на себе, немовби від вибуху, майже в цілковитій тиші, начебто його всмоктав фундамент, і смиренно зник із краєвиду.

Величезна темна, густа хмара пилу виринула із землі, схожа на гігантський атомний гриб, вона піднялася до неба, а далі поширилася навсібіч над кварталом.

Клієнти тераси в єдиному пориві зірвалися на ноги з перекошеними від жаху обличчями.

Хмара швидко сунула просто на них, наче зловісна тінь, що впала на місто, занурюючи його в найтемніший морок...

Отоді й почалася втеча. Перелякані люди з лементом щосили побігли геть.

Звідкись вискочив великий щур і почав кидатись у різні боки, немов курка, якій відрубали голову.

Чоловік спокійно спостерігав за цієї метушнею і тільки тоді, як густа хмара оповила його своєю непроникною, важкою й задушливою субстанцією, а їдкий дим почав проникати в ніс, горло й очі, він вийняв з кишені гаманець, заледве дістав звідти в мороці чотири долари і п'ятнадцять центів і поклав їх на стіл як плату за напій. А тоді зник у брунатних клубках пилу змертвілого міста.

БЕРНЗ-СТРІТ, КВІНЗ, НЬЮ-ЙОРК

Я тягнув валізочку, що гучно торохтіла по нерівній поверхні тротуару перед моїм домом, коли Лінн, сусідка з протилежного боку вулиці, невисока рудоволоса жіночка з зеленими хитрими очима, вискочивши босоніж на вулицю, гукнула мене:

— Привіт, Тімоті, ти повертаєшся з подорожі у понеділок уранці?

— Коротенький вікенд на Гаваях.

— На Гаваях — усього вікенд? Ти таки ні в чому собі не відмовляєш!

— Це була пропозиція останньої хвилини, дешевша, ніж проживання в кінці вулиці.

— Я гадала, ти виступаєш за екологію, — засміялася вона.

Я зітхнув і знизав плечима:

— Мені був потрібен відпочинок.

У рівчаку я помітив мишку, що бігла до стоку.

У лагідному повітрі прийдешньої весни пахло дощем. Майже так, як пахнуть грозові дощі у горах.

Шкутильгаючи босими ногами, Лінн повернулася у сад, побажавши мені гарного дня.

Вона щоразу робила так, щоб опинитись у мене на дорозі, немовби вичікувала, коли я приїду та від'їду, і щоразу знаходила причину, щоб зачепити. Лінн працювала вдома перекладачкою. Раніше була журналісткою, проводила розслідування, але через кризу преси довелося змінити професію. Вона була розумна й досить гарненька, і за інших обставин я міг би піддатись її чарам, та наразі серце не лежало. Я нещодавно пережив болісне розлучення, і Крістен, моя колишня, досі займала мої думки. Ніколи не подумав би, що такий нетривалий зв'язок настільки виб'є мене з колії. Ми пробули разом три місяці, три місяці, впродовж яких я не відчував, що мене кохають, натомість сам був безумно закоханий. Взаємність у коханні не завжди сама собою розуміється.

Я прочинив хвіртку невеликого садочка, який відділяв вулицю від мого будинку, старої будівлі з червоної цегли з черепичним дахом того самого відтінку й вікнами з білими рамами. Напівдід, мав би уточнити я, бо колишній власник переділив його на два помешкання: посадив досить високий живопліт посеред саду, щоб позначити лінію розподілу, не спотворюючи фасаду. Я купив його рік тому завдяки невеличкій залишеній батьком спадщині, сам він несподівано покинув нас через

автомобільну катастрофу. Правду кажучи, я так і не отямився після його смерті, яка настала настільки неочікувано, що я зовсім не був до цього готовим. Він зник із мого існування просто так, в один чудовий день, тимчасом як був у розквіті сил, у гарній формі, життя било в ньому ключем.

Я вибрав Квінз за його проміжне розміщення — посередині між великим містом і селом, усього за кілька станцій від Мангеттена.

Проходячи того ранку садом, я уважно придивився до маленької тріщини на фасаді, яка з'явилася кількома тижнями раніше. Коли дім іде тріщинами — це недобрий знак.

Я піднявся трьома сходинками ґанку і зайшов до себе. Велика шафа, що стояла навпроти вхідних дверей, послала мені мій знеможений образ. Так завжди буває у вихідні: поїдеш відпочити, а повертаєшся ще більш змученим.

Аль Капоне вийшов мені назустріч і потерся щокою об мою ногу: привілей, що його рідко коли виявляє кіт, здатний продемонструвати зневагу, аби ви відчули, що на два дні покинули його наодинці. Звісно, я залишив чотири миски, повнісінькі сухого корму — досить, щоб тиждень годувати котів усього кварталу, і три наповнені по вінця водою чашки, якщо дві з них він перекине.

Поставивши валізу в куток, я впав на стару канапу «Честерфілд», коричнева шкіра якої настільки потерта, що поверхня трохи потріскалася.

Кіт пішов за мною і взявся від душі гострити кігті на одному з клубних стільців, що стояли навпроти. На стіні з червоних цеглин, що на задньому плані, чорно-білі портрети авторства Рон Мак-Джинні осудливо дивилися на відсутність реакції у мене, адже я геть ігнорував це.

— Аль Капоне!

Я запротестував задля форми, бо ми обидва знали, що він на це не зважатиме.

Він завжди дер те саме крісло, інколи дивлячись мені просто у вічі, немовби кидаючи виклик. Шкіра на ньому була подрана, тоді як друге стояло цілісіньке. Чому саме це крісло, а не інше чи канапа? Це було відомо одному Аль Капоне.

Ноутбук я залишив аж надто на виду на маленькому столику перед вікном. Зазвичай я його ховав, коли не брав у поїздку. Ті кілька нещасних металевих прутів на вікнах першого поверху не завадять грабіжнику забратися всередину.

Дзвінок мобільного телефону змусив Аль Капоне підстрибнути.

Прихований виклик.

— Привіт, Тімоті. Це Білл.

— Е-е-е... який Білл?

Зітхання на протилежному кінці.

— Білл Крїмсон. Літературний агент, який день за днем примудряється вибудувувати твою кар'єру письменника.

— Не ображайся, у мене щонайменше чотири-п'ять знайомих Біллів.

— Ти єдиний, хто не впізнає мій хрипкий голос старого курця.

— Чекаєш на вибачення?

— Тобі стане ще більш соромно, коли дізнаєшся, що саме я збираюся тобі сказати.

Я не відповів, хоча в душі несміливо загорівся відблиск надії.

— Я домовився з Опрою, — гордовито сказав він.

— Опрою... Вінфрі?

— Авжеж. Ти знаєш ще інших?

Опра... Мене запрошено до Опри... Найпрестижніша передача... від п'ятнадцяти до двадцяти мільйонів глядачів... Тілом пробігла хвиля збудження.

— Та... чи таке можливо? Вона мене запросила?

— Я ж тобі кажу...

— Неймовірно... Не можу отямитись...

- Таки є від чого.
- Такий шанс...
- Уяви, це не шанс, а праця. Я місяцями використовую свій вплив в її оточенні та на асистентку. А також у прес-аташе.
- Атож, звісно. Хотілося б вірити.
- Можеш.
- А... коли? Треба перевірити в записнику, чи я того дня вільний.
- Тімоті, ти вільний, повір мені.
- Ти скажи, я одразу перевірю...
- Не варто. Навіть якби в той день ти одружувався, то був би вільним. Ця передача належить до подій, що перевертають кар'єру письменника.

Він був абсолютно правий. Роки гарування, аби домогтися визнання, завершилися. Вітер повернув на мою користь. У це годі повірити.

— Скажи все-таки дату, маю її бодай занотувати.

— Неділя, 13:30. Прямий ефір. Тобі пощастило: цього разу запис відбудеться у Нью-Йорку.

— У неділю?.. Цю неділю?

— Так, у цю неділю.

Мене буквально заповонила хвиля жаху.

— Але я не готовий...

— Усе гаразд, це ж просто розмова про твою книжку. Її написав ти, наскільки я знаю. І зможеш, очевидно, поговорити про неї?

— Так... так... Але ж вона питатиме і про моє життя, чи не так?

— Про нього ти знаєш найкраще. І текст не потрібно вивчати.

Я погодився.

Як йому сказати, що думка про виступ перед п'ятнадцятьма мільйонами мене жахає? Що є ризик того, що я залякну перед камерою, втрачу всі здібності, почну щось верзти, підшукуватиму слова...

Якщо я виявлюся нульовим, то знищу свою кар'єру у прямому ефірі. Жоден ЗМІ мене більше не запросить.

— Я... все міркую... чому Опра запросила такого маловідомого письменника, як я?

— Я вже казав, ми над цим працюємо. У нас пречудова прес-аташе.

— Однак це дивно...

— Опру вдалося переконати, що немає потреби запрошувати зірку, бо вона сама зірка.

Раптом у мене зродився сумнів.

— Але чому вона запрошує мене в останній момент? Хіба її передачі не плануються кілька місяців наперед?

Білл голосно зітхнув.

— Тіме, ти просто неможливий! Замість того, щоб сприймати життя так, як воно йде, й радіти, ти мучиш себе ідіотськими запитаннями.

— Припини називати мене Тімом, знаєш, що я цього терпіти не можу — так називають старих!

— Власне, воно тобі личить.

— Дуже мило.

— У ЗАГСі помилилися. Тобі не 34, а щонайменше 70.

— Визнай, однак, дивно, коли тебе запрошують в останній момент.

На цей раз він зірвався з котушок.

— Хочеш знати геть усе? Знай: спочатку ти не був передбачений у переліку кандидатів! — вибухнув він. — Мав бути Леонардо Ді Капріо, на хвилиночку. Але він підхопив якийсь паскудний вірус і лежатиме в ліжку щонайменше два тижні, тож для Опри треба було без підготовки знайти іншого гостя. Ось тепер ти знаєш усе. І що це міняє тепер? Що тобі з того? Головне — ти маєш зробити цю передачу, чи не так?

Звісно, він таки мав рацію, але я не любив, щоб мене вважали дурнем.

— Сто відсотків акторів, — сказав він, — та сто відсотків письменників убили б батька й матір,